

Breve ali poslanica

ki so jo **sv. Oče Pij X.** blagovolili dne **10. rožnika 1904** poslati **Družbi sv. Petra Klaverja** za afričanske misijone in po kateri je Nj. svetost po svoji apostolski avktoriteti postavila

Našo Ljubo Gospo dobrega sveta

in

sv. Petra Klaverja

za posebna patrona naše družbe.

Pij X.

Za večen spomin. Ker je Nas nezapopadljiva dobrot milosti božje povzdignila na apostolski sedež, obračamo Svoje pazljivo oko na vse, tudi na najbolj oddaljene kraje krščanskega sveta in zvesti božjim postavam ter posnemajoč sijajne zglede Naših prednikov prizadevamo si predvsem vse storiti in dopolniti, kar pospešuje razširjanje svetega evangelija med narodi. Zato smatramo kot Svojo dolžnost, da pobožne družbe, ki so bile ustanovljene v ta namen, da razširjajo meje sv. Cerkve tudi pri tistih narodih, ki še tavajo v temah zmot, predvsem pa pri divjih in neolikanih prebivalcih notranje Afrike, da tedaj take družbe odlikujemo s posebnimi dokazi Naše blagovoljnosti, da s tem te pobožne družbe dobe nekako nagrado in odlikovanje za vse dobro, kar so že storili, obenem naj pa jih to izpodbudi, da svoje delovanje čimdaljebolj razširjajo.

Med takimi pobožnimi družbami pa se posebno odlikuje Družba sv. Petra Klaverja; ta družba obrača svoje blagodejno delovanje izključno na Afriko in je bila kanonično ustanovljena in potrjena v ta namen, da podpira vse tiste misijonarje, kakršnega si že bodi naroda, ki se posvetijo izpre-

obračanju črnih Atrikancev na pravo vero Kristovo. Zato podpira ta družba kakor neka pomožna vojska iz daljave vsa sveta podjetja, ki se nanašajo na Afriko, ter si venomer kar najskrbneje prizadeva za razširjanje, utrjenje in ohranjenje sv. vere v onih krajih, za oproščenje sužnjev in s tem tudi za večni blagor zamorcev. Družba je podložna sv. kongregaciji za razširjanje sv. vere (Propaganda). Jedro tega pobožnega dela tvori zavod ženskih redovnic, ki se imenujejo družbenice sv. Petra Klaverja, njihova glavna voditeljica vodi obenem tudi celo družbo. Družbo podpirajo udje obojnega spola v vseh delih sveta. Po pravilih družbe so udje po svojem delovanju razdeljeni na: družbenice, pospeševalke in pospeševalke ali zunanje ude; da dosežejo svoj namen, prizadevajo si vsi imenovani udje podpirati afričanske misijonarje z miloščino, molitvami, z izdajanjem pobožnih knjig, poštenih časnikov in z enakimi deli. Ker pa je Nas sedanja glavna voditeljica družbe, Naša preljubljena hči v Kristusu, Marija Terezija Ledòchowska, vroče prosila, naj njej damo zastavo Našega posebnega zadovoljstva z družbo, smo se torej odločili, priznavajoč zasluge dozdej toli blagodejno delujoče družbe, da tej njeni ponižni in goreči prošnji drage volje ustrezemo. Zato dajamo sv. odvezo, toda le v ta namen, vsem in vsakemu posamezniku, v čigar korist je tole pismo izšlo, dajemo odvezo tedaj od kakršnega si bodi cerkvenega izobčenja ali kakih drugih cerkvenih obsodb, cenzur ali kazni, ako so takim morebiti zapadli. V ta namen pa, da se družba, ki si je za sveto stvar božjo priborila že veliko zaslug, s pomočjo božjo v prihodnosti še bolj razvije in razen zunanje pomoči tudi nadnaravnega varstva in milosti deležna postane, vsled Naše apostolske oblasti s tem-le pismom volimo in dajemo družbi kot nebeška zaščitnika deviško Mater dobrega sveta in pa svetega Petra Klaverja, obenem pa zahtevamo in naročujemo, da se ta nebeška variha s posebnim spoštovanjem v družbi častita, kakor se jima spodobi. Vsled iste Naše apostolske veljave povzdigujemo tudi oba tozadevna praznika na višjo cerkveno stopnjo v vseh cerkvah po vsem svetu, ako spadajo k Družbi sv. Petra Klaverja.

Posebno nas veseli, da moremo družbi kot nebeško varihinjo dati prečisto Devico dobrega sveta. Ona nam ponuja zanesljivo upanje, da bo na bogoljubno delovanje družbenic gledala z veseljem, da jim bo dajala dobre svete, ter da bo vsako njihovo delo obrnila v prid in blagoslov vseh njihovih svetih podjetij za Afriko. Sv. Peter Klaver pa

je s družbo v prav posebni in ozki zvezi. Ta nebeščan je posvetil vse svoje življenje z iznajdljivo krščansko ljubeznijo za lajšanje revščine ubogih, v verigah suženjstva hirajočih Afrikancev, tako da se po vsej pravici lahko imenuje apostol zamorcev. On bo gotovo družbenice podpiral z močjo, da popolneje dosežejo to, po čemer hrepene, namreč zveličanje zamorcev. Zato imamo trdno upanje, da se družba pod varstvom Device dobrega sveta in s priprošnjo sv. Petra Klaverja, kadar se pomnoži število družstvenic in gorečnost vernikov, ki se za isto delo zanimajo, se toli uspešno razvije, da se bo razprostirala med vsemi narodi in ljudstvi ter da bodo vse vernike pridobila za duševni blagor Afrikancev. Zveličar in Prenovitelj človeškega rodu, Jezus Kristus, v čigar najsvetejšem imenu se boriti družba smatra kot svojo edino nalogo, naj družbo s svojo milostjo in svojim blagoslovom poživlja in ohranja.

Mi pa tačas, tako voditeljci kakor vsem družstvenicam in vsem vernikom obojega spola, ki so pristopili k temu pobožnemu delu, podeljujemo z največjo ljubeznijo apostolski blagoslov kot zastavščino nebeških darov in dokaz Naše dobrohotnosti. To pa naročujemo in naznanjamo z voljo, da naj predstojече pismo ostane vselej v veljavi ter naj svojo postavnost ohrani vselej, in sicer v celem obsegu, zapopadku in načinu in to od vseh, ki jih zadeva ali šele zadene v prihodnosti, zamore biti porablano v njihov prid in da vsak navadni ali delegirani izpovednik na ta način v omenjenih stvareh razsoja in odločuje in naj je neveljavno in nično, kar bi se temu pismu v tej zadevi zoperstavljajo, naj si bo od kogarkoli, od kakršnekoli oblasti, hotè ali nehotè. To naj velja, če bi tudi kdaj apostolske konstitucije, določbe ali kaj drugega nasprotnega izniknilo.

Razen tega hočemo, naj se prepisom ali tiskanim natisom tega pisma, ako so od javnega notarja (beležnika), ali s pečatom kakega cerkvenega dostojanstvenika preskrbljeni, ravno tako veruje, kakor izvirnemu pismu, ako se po-kaže komu.

Dano v Rimu pri sv. Petru z ribičevim prstanom, dne 10. junija 1904.

V prvem letu Našega papeževanja.

Da je prevod pravilno izvršen, potrjuje:

L. † S.

Aloisius Kard. Macchi.

Kako so se pogani izpreobrnil.

(Opazke kafrskega misijonarja.)

Beseda izpreobrnenje, ki smo jo porabili v naslovu, ima tukaj širši pomen, namreč: olikanje, vzgoja in pokristjanjenje. Moja opazovanja se ozirajo samo na eno edino ajdovsko ljudstvo, namreč na Zulukafre v Natalu, kjer sem 18 let deloval kot misijonar. Vsakega misijonarja poglavitna naloga je, da ljudstvo povzdigne v duševnem, verskem in družabnem oziru, zato se mora predvsem seznaniti s svojstvi in lastnostmi takega naroda. Ako misijonar ne pozna značaja in razmer naroda, potem njegovo delovanje ostaja brez uspeha, povzroča vstaje in upore, večkrat pa tudi izgube na denarju in življenju. Vse to je mogoče preprečiti, ako se misijonar potrudi ljudstvo prej po svojstvih poznati. Pisatelj noče v sledečem članku morda poučevati drugih misijonarjev ali se mar hvaliti z velikimi uspehi v svojih misijonih, temveč namerava v „Odmevu“ v preprostih besedah po svojih dolgoletnih izkušnjah pripovedovati o značaju in lastnostih Zulukafrov.

Težavno in trudapolno delovanje misijonarjevo lahko primerjamo z izdelovanjem lončarja ali kiparja. Ako kipar ne pozna snovi za svoje delo, potem je vse njegovo delovanje le poizkušnja in šele škoda ga izmodri. Pri kiparju živih ljudi, ki naj njihove duše upodobi v bitja Kristusu podobna, vendar se ne more in ne sme govoriti o kakem poizkušanju. Tukaj se namreč ne gre za malenkost, temveč za najdražje blago na svetu. Vzgojitelj mora prav natanko proučiti nadarjenost, značaj, navade in razmere svojega gojenca, njegove dobre lastnosti mora razvijati, slabe pa zatirati, z njegovimi slabostmi in pomanjkljaji mora biti potrpežljiv. Vzgojitelj mora vpoštevati navade in šege, ki so se tekom več stoletij udomačile v tem ljudstvu in le tako bo mogel polagoma voditi ljudstvo iz nizkosti k višji stopinji omike, le tako more iz njih napraviti kristjane in dediče nebeskega kraljestva.

V naslednjih vrstah, katere posvečujem cenjenim bralcem „Odmeva“, ki s svojo radodarnostjo tako uspešno sodelujejo pri izpreobračanju zamorcev v Afriki, poizkusim opozoriti na nekatere važne točke pri proučevanju značaja in šeg Zulukafrov. Napredovali bomo od vidnega do nevidnega, od telesnega do duševnega, od naravnega do nadnaravnega.

Zulukafri so močni, krošnjati ljudje, več kakor srednje postave, rjave polti. Barva polti ni vselej enaka, celo med

člani ene in iste družine najdemo veliko razliko. V zbirki starih in odrgnjenih bakrenih novcev najdemo še lahko neko podobo tistih razlik v polti Zulukafov, ki se izpreminja od svetlorjave do temnočrne. Pokvečenih ljudi pri Zulukafrih ne najdeš, posebno pri pristnem starem plemenu ne. Veliki poglavar Zulukafov Čaka, ki je živel pred kakimi 100 leti in ga lahko imenujemo „Napoleon južne Afrike“, je navadno dejal, da pokvečeni in stari ljudje odjedajo njegovim krepkim vojščakom hrano. Slabotni otroci sploh nimajo upanja, da si ohranijo življenje pri strogi vzgoji ž njimi. Novorojenčku se namreč takoj po rojstvu sili v ustca polne žlice kislega mleka, v katerem je nadrobljen in zmečkan krompir, včasih je vse to še zmešano s kuhanim fižolom in turščinimi zrnji. In tako pitanje se godi 4—5 krat na dan in 2—3krat ponoči. Ob taki težki hrani z materinskim mlekom se dojenčkom zelo napnejo trebušne mišice in zato imajo vsi zulukafrski otroci napihnjene trebue.

Ženski spol je za debelost še bolj sposoben kakor pa moški. Ker žene in dekleta nosijo vsa bremena, bodisi majhna, bodisi velika, vselej na glavi in se pri tem jako spretno vedejo, zato zadobe kakor sveča ravno telo in veliko moč v vratu. Ploščnati njih nos sicer po našem ni nikak okrask, toda poteze obraza so še precej prijazne in lepe. Motil bi se, kdor bi mislil, da ostanejo skodričeni lasje Zulukafov vselej kratki. Kadar se razčesavajo, dosežejo včasih pol do tričetrt metra dolgosti.

Kakor sveže in močno planinsko ljudstvo, ako zapusti svoje preprosto življenje ter se poda mehkužnemu mestnemu življenju v obleki, stanovanju in hrani, takoj izgubi svojo krepkost in zdravje, enako se godi Zulukafrom, kadar pridejo v bližnjo dotiko z omikanci. Zamena je v obeh dvomna in ako se ne postopa previdno, vselej slabša. Zulukafrji stanujejo v okroglih, s travo pokritih bajtah, božja narava mu je za to dala vse gradivo, namreč: travo, veje in drevesna debla, ki hišo podpirajo. Travo požeti in ž njo pokriti kočo, je delo žensk. Moževo delo je tedaj potemtakem dokaj lahko in lahko napravi več takih koč za svojo rodbino. Ako pa si Zulukafer zida štirivoglato hišo z okni in vratmi, potem mora vsak pameten človek nekaj takega grajati: bolj zdrava, bolj ugodna in bolj cena je zanj vselej okrogla in s slamo krita koča. Tudi tako ozka ni tista okrogla koča kakor štirivoglata, zato naj Zulukafer ostane vselej le v svoji travnati koči ali pa naj gradivo, napor in čas porabi za zidanje kake res dobre bajte, da si zgradi kočo z več oddelki ali prostori in s kuhinjo, ako si je že z delom prislužil kak

novec. Kadar divji narod prehaja v olikani narod, takrat je prav posebno treba, da se mu dajejo praktični nasveti zavoljo zdravja.

Postelja Zulukafra pa je sledeča: Kos lesa ima kot zglavje, pod seboj ima žimnico iz trave, pokriva pa se s kožo kake ustreljene divje zveri, ali pa v današnjih časih včasih tudi z volneno odejo. Podnevi je žimnica zavita vkup, zglavje se rabi tudi kot stol, z volneno odejo pa se pokriva ob mrzlih dnevih. — Zulukafrska obleka je, kakor znano, jako pomanjkljiva. Otroci so brez vsake obleke, možje imajo okoli beder predpasnik ali iz volovske ali iz kozje kože ali celo iz repov divjih mačk. Ženske imajo ustrojeno volovsko ali kozje usnje, ki zakriva od beder celo spodnje telo pa kolena. Nekaj dobrega je vendar pri tej „odeji“, da namreč trpi več let. Razni trgovci in misijonarji so vpeljali evropsko obleko, to pa vidiš le pri tistih Zulukafrih, ki stanujejo v mestih ali v misijonskih postajah. Zulukafrom, ki so se že privadili evropske obleke, pa so vsled tega izpostavljeni raznim boleznim, n. pr. pljučnim boleznim in revmatizmu, in to zaradi tega, ker nimajo več obleke, da bi jo menjali, ali pa je zaradi lenobe tudi nočejo menjati, ob času dežja na zdravju škoduje. Po mojih mislih bi za nje bila bolj primerna orientalska obleka, kakor jo nosijo na jutrovem, potem bi vsaj Zulukafrji ne izgledali tako razcapani kakor v teh raztrganih hlačah in suknjah.

Kar pa končno zadeva hrano, prav lahko trdim, da so stare zulukafrske jedi veliko okusnejše in za telo bolj redilne in zdrave kakor evropske jedi in pijače. Zulukafrji jedo le dvakrat na dan, in sicer ob 11. predpoldne in ob 6. ali 7. zvečer, kakršna je pač letna doba. Ob enajstih imajo kislno mleko, v katerem je zmešana razmleta in oprazena turščica, zvečer pa jedo cela turščična pražena zrna ali kuhane buče, krompir ali kako drugo pripravljeno zelenjavo. Veliko jedi se zauživa takrat, ko se ravno kisajo ali kuhajo, tako n. pr. narodna zulukafrska pijača, ki se žge iz prosa. To zulukafrsko pivo ima rdečkasto-rjavo barvo, ima nakisel okus, je gosto ter se rabi kot pijača ali kot jed. Treba ga je izpiti šest litrov, da čutiš pijanost. Ako se zauživa zmerno, je hladilna, osvežujoča in zdrava pijača. Pri jedi lahko opazuješ živalsko naravo Zulukafrjev. Ob raznih slovesnostih se to že ne imenuje več jed, temveč žrtje. Toda Zulukafer zna tudi stradati, kadar mu manjka živeža.

Zulukafrji so tudi jako gostoljubni. Celotni otrok je že navajen, da nikdar med drugimi otroki sam ne jé, temveč deli svoj delež z vsemi svojimi drobnimi tovariši. Kadar

se praznuje kaka svečanost, takrat ni treba k mizi nikakega povabila in ti smeš prisesti. Naj pride kdorsibodi, od blizu ali od daleč, znanec ali neznanec, vsak je dobrodošel in pogoščen. Zulufabri nadvse radi pijejo kislo mleko, toda od tistega časa, ko je tam razsajala živinska kuga, imajo le redkokdaj govedino na mizi. Stari zulufafriški poglavarji so imeli svoje dni velike črede govedi in drobnice, svoj ilovnati vrček s pivom so imeli vedno pred seboj, tudi mesa in praženih turščičnih zrn je bilo dovolj. Ob tem so se včasih tako odebeleli, da niso mogli več hoditi. Pijanosti pa vendar niso poznali. Mladina in ženske so bili sploh izključeni iz pivskih veselja in le semtertja jim je kak star mož ponudil kak požirek. Za izčiščevanje in prebavanje so rabili neko zelišče, ki je baje vselej doseglo svoj uspeh.

(Dalje prih.)

Misijonski dopisi.

Iz misijona Friedberg.

(Posvečen Naši Ljubi Gospe dobrega upa.)

Prošnja do mladih zakonskih v Evropi!

O. Van der Burgt nas je razveselil z jako zanimivim pismom o novem misijonu Friedberg, ki ga vodi. Svoje pismo sklepa z gorkim pozivom na mlade zakonske v Evropi, ki bi hoteli pomagati in blagoslov božji izprositi za svoj mladi dom. Mi ne moremo našim dragim bralcem in bralkam, ki so v imenovanem položaju, dosti priporočati, naj ugodijo originalni in duhoviti prošnji očeta misijonarja in pošljejo nam za njega mali znesek 30 fr., da omogočijo ženitev eni črni dvojici. Kakšno veselje in tolažba bi bila to tudi za mali „Odmev“, da je pomagal celo vrsto krščanskih družin ustanoviti! „Misijon Friedberg“, tako začne O. Van der Burgt, „je pet dni hoda od Marienberga oddaljen, kjer ima naš apostolski vikar, škof Gerboin svojo rezidenco; dva dni hoda od Katoki in šest dni hoda od Majagga. To so vrata v Urandi. Friedberg leži v severozapadu. v malem kraljestvu Ussambiro in spada k številnim kraljestvom Wassumbivajev, del mogočnega naroda Wanzamwesi. Obsega komaj 600 km², 30 km od zapada na vzhod, 20 km od severa do juga. Glavno mesto leži 2¼ ure južnovzhodno od tu, čisto blizu meje Lunzewe. Dežela je deloma gorata, od nekaj gričev pretrgana, večidel z gozdovi pokrita; samo štiri ali pet dolin je brez

gozdov in v njih je tudi celo prebivalstvo, ki šteje kakih 20.000. — Po pravici bi morala biti ta dežela samo od Wassumbwajev obljudena, v resnici pa se najdejo, posebno v severozapadnem kotu, skoro sami Wassuwiji, večinoma Wahaji. Lani sem hotel torej tudi natanko število našega prebivalstva, $\frac{3}{4}$ ure v okrogu, na večkratnih izletih spoznati. Naštel sem 2423 duš z 131 v našem misijonu. Med temi je 1266 Wahajev, 868 Wassuwijev in le 289 Wassumbwajev. Pri tem zadnji niti ne spadajo vsi k čistokrvnim

O. Van der Burgt iz reda belih očetov.

Wassumbwajem, ker obstoji polovica po očetu ali materi iz Wassuwijev ali Wahajev.

Ta mešanica rodov je za misijon resna težava, kajti po različnosti prebivalstva so tudi trije različni jeziki. Ker pa se naj oficialni pouk deli v jeziku Wassumbwajev, je lahko razumeti, kako počasi napreduje pouk Wassuwijev in Wahajev. V družini govorijo ti ljudje seveda svoj jezik, vendar razume mlajši naraščaj, posebno dečki, jezik Wassumbwajev, ki je jezik kralja in dvora.

Ta postaja ima dozdaj malo uspeha. Friedberg šteje sicer sedaj 125 kristjanov, toda večina jih je prišla od Urundi in Ussuri. Pravega Wassumbwaja ni-

mamo še niti enega, kajti naša dvojčka Pavel in Konstantin (sinova malega poglavarja „Mwangwa“) sta imela Wassuwico za mater. Tudi oni, ki so bili od Božiča leta 1908. tu krščeni, so v okolici naseljeni Wahaji ali Wassuwiji. Vendar smo bili lani lahko zadovoljni in hvaležni Bogu in Naši Ljubi Gospe dobrega upa. Dne 24. grudna leta 1908. je bilo tu krščenih 10 odraslih, 15. malega travna 1909. leta 9 odraslih in 24. grudna 1909 — 24. Na božični dan smo dali svetinje Božje Matere 26 novincem. — V Uganda in Ruanda se lovi z mrežami, tu s trnkom, ampak gre pa le. Wanzamwesiji in Wassumbwaji niso kaj naklonjeni

evangeliju, veselemu oznanilu. Zadnji so posebno zavoljo nečistosti, lenobe in mehkužnosti in dobičkarije na slabem glasu, in zato niso, mislim jaz, naši Wahaji in Wassuwiji po občevanju s prejimenovanimi nič boljši. Jaz se morem vkljub temu povoljno izraziti o novincih. Pridni so in gredo pogosto k svetemu obhajilu. V zadnjih treh mesecih 1909 sem naštel 2288 obhajil, kar je pri 68 osebah, ki so sploh smele k obhajilu, gotovo tolažilno število. Največ naših kristjanov stanuje okoli naše misijonske vasi. Seveda upamo, da bomo v bodoče tudi v bližnjih vaseh veliko kristjanov imeli. Skušnja uči, da se v krajih, kjer prebivajo kristjani v bližini kakega misijona, tudi boljše držijo in vztrajajo. Držijo skupaj in laže prejemajo svete zakramente, hodijo laže k sveti maši in pridigi in so bolj pod vplivom misijonarjev. Med pogani razkropljeni, so zelo v nevarnosti; kajti ne da se misliti, koliko se trudijo v poganstvu zakrknjeni pogani in poganke, da bi naše kristjane pokvarili in k hudemu zapeljali. Omenil sem, da je vseh oseb našega misijona 131 duš. Od teh je 37 družin z 37 otroki, večina še v otroški dobi. Ta vas se polagoma širi. Žal, da je umrljivost med otroki zelo velika. Vendar je, hvala Bogu, število otrok naših kristjanov večje ko pri poganih. Razen vaških otrok imamo kakih 15 dečkov v misijonu, ki jih poučujemo v branju in pisanju in katere upamo vsaj deloma izšolati za katehete. Potem je tudi postavljena oskrbovalnica za bolne žene, ki so izgnane iz svojih družin. — V teh 231 dušah je 15 rodov zastopanih, babilonska mešanica! 36 od njih so bili prejšnji sužnji.

Mi smo v prijateljskih odnošajih z našim mladim kraljem Lugaga. Trikrat na teden gre katehet v njegovo glavno mesto razlagat katekizem.

Podrejeni glavarji, kakor tudi ljudstvo so nam vobče naklonjeni. Vendar moramo priznati, da so tukajšnji zamorci, ki so videli že toliko Wazungijev (Evropcev), oficirjev, trgovcev itd., že precej drugačni. Ne varajmo sami sebe, večina črnega prebivalstva je v resnici zoper bele, ki jih imajo za premagovalce. Mnogim se ne zdi vera nič drugega kakor zaveznicu oblasti, sodnije itd., za nje je to vseeno, je Kicungu in črni nočejo o tem nič slišati. Potem je tukaj veliko število „Wafuma“, naših najhujših sovražnikov, ki se bojujejo zoper vero skrivaj, pa z vso jezo. „Wafuma“ je padar in obenem nekaj svečenik, vedeževalec itd., ljudje, celo kralj, imajo neozdravljiv strah pred njim.

To je vzrok, da se tukaj v Friedbergu trudimo dobro delati, kakor rečeno z ribjim lovom na trnek. Strežemo bolnikom (leta 1909, 7210), obiskujemo ljudi, poučujemo — včasih imam pri nedeljskem katekizmu 200 poslušalcev — brigamo se za

starčke in stare žene, zapuščene in sirote. — V teh dneh razsaja tu grozovita griža, in skoz več mesecev smo trpeli pravo lakoto.

K sklepu bi si dovolil priporočati vam naš misijon posebno v neki nenavadni potrebi. Gre se za ženitev naših sirot (mladeničev) v misijonu in zunaj njega. Drugod se mora deklicam bala dati in jih preskrbeti. Tukaj je narobe; tukaj potrebujejo mladeniči gotovo vsoto, da najdejo ali boljše rečeno kupijo nevesto. Večina mladih ljudi pa nima nič, in ker so naši pripomočki zelo pičli, nam je nemogoče vse naše sirote poženiti. Posledica je, da se na up oženijo, to je, ne da bi plačali ali malo plačajo in potem so brezštevilne ločitve. In vendar bi se dali z nekaj rupijami (1 rupija = fr. 1.70) ustanoviti trajni in resni družinski domovi.

Ženijo se tukaj na podlagi štirih ali pet „mazinge“ (to je sveženj bakrenih žic, štiri rupije vreden). Gre se torej za 16 ali 20 rupij ali 27—34 fr. To je sicer malo, pa večina, posebno med sirotami ni v stanu pridobiti si to vsoto. Druga posledica tega je, da se veliko deklet iz okolice, ki so že molile (t. j. katehumene, kandidatke), oženi daleč od misijona in te so za nas izgubljene. S primernimi zvezami pa bo misijon lahko vplival na družine v okolici, in tako bo dežela polagoma pridobljena krščanstvu. Ponavadi stopi družina, v kateri je tudi samo en člen krščanski, v dotiko z misijonom, hodi k poučevanju katekizma in se izpreobrne. Gre se torej za važno, bistveno reč pri bodočnosti našega misijona. Za zdaj ne poznam zaslužnejšega, potrebnejšega in praktičnejšega dela ljubezni.

Blagovolite torej, gospa grofica, to prav posebno priporočati našim dobrotnikom in podpiralcem. Kako lepo bi bilo n. pr. za mlade zakonske v Evropi, če s tako skromnim zneskom pripomorejo črnemu parčku v Friedbergu do sreče! Gotovo bi takšno delo ljubezni priklicalo obilen blagoslov na njihovo lastno družino. Ne da bi tudi poznali svoje dobrotnike, bi jih poznejši rodovi vendar poveličevali in slavili.

Iz pokrajine Zambezi.

P. Hiller, S. J., piše naši glavni voditeljci iz B o r o m e dne 20. sušca sledeče:

„Pisal sem že, da sem prejel 2000 K. Hvala Bogu, še smo tu in upamo, da ostanemo, v kar naj nam pomaga presveto Srce Jezusovo. Vendar bomo vseeno zidali postajo na angleškem ozemlju pri Zumbi za vsak podoben slučaj; upamo, da ne bo

treba nikomur se povrniti domov.* Pričeli smo zopet z delom. Povrnil se bom čez kake tri tedne v Angonijo, prej ne, ker dežuje in so reke narasle. Upamo, da se bomo tudi brez vladne podpore prerili skoz vse težave; seveda bomo morali veliko otrok odpustiti in nobene nove misijonske postaje več ustanoviti, dokler ne bomo imeli zadostnih sredstev.

V Angoniji smo morali kar za dva meseca prenehati z delom, ker je dnevno deževalo, tudi v Boromi je bilo veliko dežja. Tukajšnja vlada ni fanatična. Cestnih hijen (kakor jih jaz imenujem) je v Teti le malo, a ti žele naš pogibelj, kar divji so postali ko so slišali, da sta se Avstrija in Nemčija za nas potegnili. Zdi se mi tudi da, v Kvelimani Vaše brzojavke sploh oddali niso... Upam, da ni več zaprek, ki bi nam branile še dalje tukaj ostati. Zdaj mi je nerazumljivo, da smo morali s početka tako mnogo trpeti."

Ustanovitev misijona Srca Marijinega v Bazuto deželi.

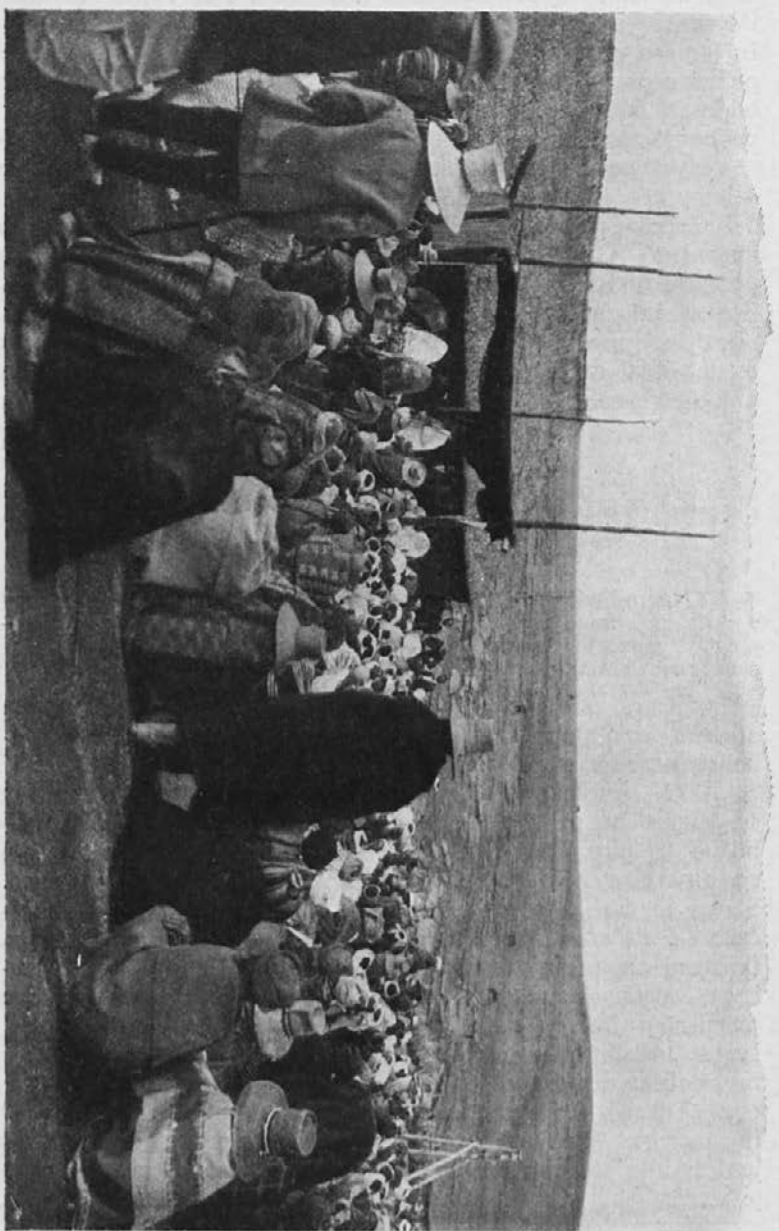
Našim čitateljem dobroznani oblatski misijonar o. Hoffmeier nam v sledečem opisuje ustanovitev misijona, katerega mu je bilo mogoče ustanoviti s pomočjo velikodušnega daru neke čitateljice „Odmeva“. Piše nam iz sv. Mihaela, dne 19. listopada preteklega leta sledeče:

Danes vendar enkrat lahko pošljem pobotnico za 2000 K; obenem izpolnjujem tudi željo nepozabne dobrotnice N. N., nekoliko poročati o novi ustanovitvi.

13. vinotoka zjutraj sva zapustila prečastiti škof in jaz sv. Mihael in se podala na novi misijon, ki je oddaljen približno tri ure ježe. Škofov „rjavec“ in moj belec („maks“) sta dirjala za stavo, morala sva jih celo zadrževati, a ne priganjati. Skoraj bi mislil, da sta vedela kam nameravava in zakaj — pričakovala sta krasni sprejem, katerega nam je pripravil novi misijon (kristjani in pogani), posebno še poglavar Mazupha (vnuk velikega Davida Mazupha). Proti 11. uri, ko sva imela za seboj že marsikateri hrib in dolino, marsikatero reko in gorsko sotesko, sva se bližala hribu, na katerem leži vas Mazuphe, protestantski in katoliški misijon.

Tukaj — pri prvem hribčku sva bila prijetno presenečena in ganjena. Pred seboj sva zagledala Mazupha s približno 50 jezdec in s trobentačem naproti jezdit. Ko so dospeli do naju, je krepki „hura“ zadonel nama v pozdrav iz divjih grl. Stopili

* Naši dobrotniki iz tega lahko razvidijo, kako zaželjeni so prišli velikodušni darovi za nove zgradbe. Op. ured.

Kapelica za silo v Matholoani.

smo s konjev, se medsebojno pozdravili, nakar smo polagoma jezdili navkreber — trobentač spredaj, za jezdeci pa Muzapha, škof in moja malenkost. To je bilo ropotanje, rezgetanje, dihanje konjev in govorjenje in šale jezdecev! Dospeli smo na vrh do poglavarjega stanovanja, ki se lahko imenuje tudi moje, ker me vsak radovoljno sprejme.

Po ondotnem običaju Sezotov podari poglavar škofu takoj debelega vola, katerega pa prečastiti gospod takoj obsodi v smrt, v pojedino za vso od blizu in daleč prihitelo množico, posebno še za svoje otroke, kristjane. Drugi, iz kraljeve rodbine dobijo vsak po eno ovco zase in za spremstvo. Ko smo se malo okrepčali, smo spremili v procesiji nadpastirja v kakih 100 metrov oddaljeno ilovnato kapelico, kjer se je izvršilo običajno cerkveno in svetno pozdravljenje.

Naprej je nesel eden križ, nato so sledili verniki na dveh straneh, na sredi pa belooblečene deklice z zastavo Brezmadežne, neposredno pred škofom pa je nesel — vi komaj mislite, kakor nismo pričakovali tudi ne drugi, — še eno zastavo veliki poganški poglavar Mazupha, ponižno kakor deček, obdan z veseljem občudovan od nas, od svojih velikašev, stare matere in svojih dveh žen, ki jih je še nalašč povabil k slavnosti in katerih ena je že dobra katoličanka, občudovan od podložnih — kristjanov in poganov. Samo navzoči protestanti, od katerih še nobeden nikdar ni videl katoliškega škofa, so gledali jezno komaj skrivajoči svojo nevoljo in jezo radi takšne slavnosti katoliške vere, tolike časti katoliških knezov in radi tolike naklonjenosti poglavarja do katoliške stvari, nevoljni tudi radi svoje nesposobnosti, storiti kaj enakega v svoji mrzli veri. Med petjem in zvonjenjem (pred kratkim sem obesil majhni zvonec, ki ste mi ga poslali iz Monakovega) smo dospeli do kapelice, pred katero je stal danes prvič skromen slavolok. Ker se je slavnost vršila na delavnik in ker v kapelici ni shranjeno Najsvetejše, ni bilo božje službe, ampak se je takoj začelo z izvrševanjem zunanjega in svetnega slavnostnega sporeda.

V začetku so zapeli šolski otroci pod vodstvom domačega učitelja Justina, 60 po številu, več krasnih pesmic, katere je priredil za to slavnost Justin sam. Nato je čital eden otrok pozdravni govor, kateremu je sledil skromnim močem primeren dar. Kakor otroci so storili tudi odrasli; najprvo so zapeli, potem prebrali pozdrav in darovali škofu nekaj miloščine. Slednjič je nagovoril Justin tudi glavarju Mazupha; nato se je zapela narodna himna Bazute (hvala velikemu Mozhuezhue). Nato je izrazil škof svoje veselje in hvalo najprvo otrokom in novi šoli, ki je nastala brez njegove vednosti, z opombo, da naj bi se lepo

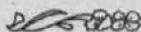
in hrepko razvijali v prihodnje. Opominjal je z gorečimi besedami k pobožnosti, pridnosti in pokorščini, kakor tudi k medsebojni ljubezni. Zahvalil se je tudi odraslim opominjajoč in navdušujoč jih. Naznanil jim je, da je prišel, da prosi poglavarja primerne prostora za cerkev, šolo in stanovanje za misijonarja in sestre. Nato se je razšla množica k razveseljevanju in pojedini.

Škof, moja malenkost in Justin smo se še pogovarjali nekaj časa o tem in onem, kakor tudi o splošnem vtisu slavnosti; jedli smo stoji meso, kruh in čaj v kraljevi palači kjer pač marsikaj Evropejec pogreša. Nato smo zasedli zopet konje, objezdili misijon, da bi našli primeren prostor za misijon. Našli smo ga kmalu ne daleč od sedanje kapelice. Ta dan nisva mogla s poglavarjem vsled običaja Bazutov o tej stvari razpravljati. Morala sva torej prenočiti v njegovi palači, da smo torej prihodnji dan sklenili kupčijo glede prostora.

Škof je dobil za ponoči lepo tigrovo kožo, katero je lahko rabil za odejo ali podlago ali pa tudi za oboje, ker se je lahko v njo zavil. Prihodnje jutro je bilo prvo vprašanje: „Ste v kraljevi palači dobro spali?“ — „Da — toda ... nobenega zraka in nekaj neprijetnih obiskovalcev!“ Kako sva se potem napravljala si lahko mislite. Vesel sem bil, da je škof lahko sveto mašo bral in prosil božjega blagoslova na novo ustanovitev. Po zajtrku smo govorili z Mazupha o prostoru za misijon.

Kakor sem že v prejšnjem pismu omenil, pač nima nobeden misijon boljšega poglavarja, kakor je Mazupha. Tudi ni kraja, kjer bi bili ljudje tako naklonjeni naši veri in hrepneli po njej kakor tukaj, kar sem opazoval to jutro. Šla sva torej s poglavarjem na lice mesta in mu pokazala, koliko bi se potrebovalo za misijon. Takoj je dovolil vse in še silil naj vzameva več. Skrbel bode tudi, da bodo njegovi ljudje navozili potrebno kamenje za cerkev. Ko mu je še škof pokazal načrt cerkve in mu razložil, da bode lepo, veliko poslopje, 72 čevljev dolgo in 30 čevljev široko, je bil zelo vesel in je le želel, da bi bilo kmalu vse gotovo.

Toliko o najinem obisku, načrtih in upih za novi, Brezmadežni posvečeni misijon. Dal Bog, da bi se v njem izpreobrnilo prav mnogo poganov in drugovercev!

Zapiski Družbe sv. Petra Klaverja.

Podružnica Dunaj. Sreda, 10. velikega travna. Veliki množici zbranih udov, je govoril preč. P. Norbert Geggerle,

O. Pr.; govoril je o duhu, ki je poklical v življenje Družbo sv. Petra Klaverja, ki jo prešinja in ki naj prešinja vsakega uda te družbe.

Nedelja, 21. velikega travna. Skoro dve leti je bila naša glavna voditeljica odsotna in danes je zopet enkrat po tako dolgem času javno predavala, in sicer v natlačenopolni slavnostni dvorani katoliškega pomočniškega društva, Gumperdorferstraße. Prečastiti P. Norbert Geggerle je otvoril misijonsko zborovanje. V imenu vseh navzočih je pozdravil gospo generalno voditeljico, njo, h kateri se vsi misijonarji Afrike zatekajo kakor k materi. Z zgovorostjo, ki mu je lastna, je osvetlil delo, ki na verski podlagi sloni. Poudaril je prednosti, ki povzdigujejo Družbo sv. Petra Klaverja nad druge družbe. Nato je orisal vzvišenost verstvenega življenja z apostolstvom. — Nato je stopila na govorniški oder gospa grofica Ledóchowska in predavala o temi: „Afrika Afričanom“. Med drugim je priporočala ustanovitev prostih mest za zamorske seminariste, k čimur je potrebnih 5000 K. Navdušeno odobravanje je bilo plačilo njenega govora.

Sreda, 24. velikega travna je sklicala glavna voditeljica zunanje ude na sestanek, katerega so se skoro vsi na Dunaju navzoči udeležili.

Beseda in vzor naše glavne voditeljice naj prinese svežo življenje in delovanje za afričanske misijone v naše dunajsko mesto, in naj se to pokaže v lepih sadovih in uspehih.

Nagybecskerch (Ogrsko). Dne 13. velikega travnika je pridigal povodom majniške pobožnosti preč. g. l. Ed. Kindl, bolnišnični duhovnik, v mažarskem jeziku o „Materi dobrega sveta“, pozival je govornik zlasti Marijine otroke, naj si izprosijo od nebeške Matere dober svet: „Karkoli Vam on poreče, storite.“ Pri tem je pokazal na povelje Kristusovo o misijonskem delovanju. Razdeljene družbene tiskovine so uspeh njegovega govora še povečale.

14. velikega travnika je preč. gospod zopet imel mažarsko pridigo o „Kraljici apostolov“, in sicer v samostanski cerkvi šolskih sester de N. D. Bilo je veliko poslušalcev.

Dobro bi bilo, da bi se posebno na Ogrskem, v „Marijini državi“, raztolmačili lažji odnošaji božje Matere do misijonskega delovanja in tako misel o misijonarstvu razširila in utrdila.

Duševne prednosti

za pospeševalce in dobrotnike družbe sv. Petra Klaverja.

Deležni so :

1. vsega zasluženja in vseh molitev misijonarjev v Afriki, katere podpira družba ;
2. molitev izpreobrnjenih zamorcev in hvaležnosti mnogih zamorskih otrok, ki se krstijo v smrtni uri ;
3. del in delovanja družbenikov v zavodu sv. Petra Klaverja ;
4. molitev, ki jih opravlja zanje vsak dan družba ;
5. svete maše, ki se daruje tretjo nedeljo vsakega meseca v njihov namen, sv. obhajila, ki ga darujejo ta dan vsi vodje zavoda zanje ;
6. po smrti sv. maše, ki se služi tretji petek vsakega meseca za njihov dušni mir in istotako sv. obhajila, ki ga darujejo vsi udje zavoda v ta namen ;
7. svete maše, ki se daruje vsako leto meseca listopada za umrle podpornike in dobrotnike.

Popolni odpustek,

ki ga lahko dobijo udje Družbe sv. Petra Klaverja meseca velikega srpana.

Dne 24. velikega srpana, na praznik sv. apostola Jerneja (Bartolomea.)

Pogoji: Vreden prejem zakramenta sv. pokore in presv. Rešnjega Telesa, obiskanje cerkve in molitev po namenu sv. očeta za razširjanje sv. vere.

Vsak prvi torek v mesecu daruje eden vlč. misijonarjev v Afriki eno sv. mašo za žive in mrtve ude.

Ponatis člankov iz „Odmeva iz Afrike“ ni dovoljen, ponatis misijonskih pisem in poročil le z natančnim podatkom virov.